COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

423

423

ȘTEFAN ZAIDES

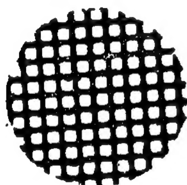
Paradisul celui care a sfidat lumea

*

FLORIN ZĂGĂNESCU

Cea mai îndelungată expediție selenară și oamenii ei temerari

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desene interioare:
AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Colecția „POVESTIRI
ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XVIII
1 iulie 1972

1. Sat mîngîielnic...

I.

Niciodată Arberg nu fusese atît de mînios. Colombina știa de ce e el în stare la mînie sau atunci cînd cineva îi încurcă socotelile. Acolo, în orășelul acela prăpădit din Alpi, unde îl cunoscuse, doctorul dăduse o dovadă concludentă în acest sens.

Privind retroactiv, tinerei femei i se părea totul mult mai limpede și anumite fapte din trecutul nu prea îndepărtat al doctorului apăreau acum — cert — în adevărata lor lumină. Își aminti de locatarul acela nenorocit... Omul trebuise să moară pentru că o văzuse pe ea împărțind niște invitații idioate, chipurile trimise de poliție, prin care oamenii erau chemați să-și țină pliscul.

Fără s-o vrea, Colombina intui că judecă pornită fiind împotriva lui Arberg. Dar numai pentru o clipă simți această remușcare, căci aceasta se topi imediat într-o alta, și mai puternică ; o obseda imaginea omului căzut pe caldarîm, răpus din pricina precauției exagerate a lui Arberg ; o obseda chipul uluit al victimei, zîmbetul acela crispat, care parcă striga cu disperare : „Dar de ce ? De ce m-ați ucis ? ! Ce v-am făcut ?“

Ea trăsese. Degetul ei arătător declanșase glonțul... gloanțele criminale care îi luaseră omului viața. Degetul ei. *Ea*. Dar autorul de fapt al omorului era *El*. El — Zeul. Idolul ei de atunci. Cel care o fascinase și care, știind aceasta, profitase și-o transformase într-o ucigașă.

Colombina tresări speriată. Avusese senzația că ultimele gînduri le strigase cu glas plin de ură. Dar și mai mult o speriase gîndul acesta rostit — nici ea nu știa cum — că El, Arberg, este „idolul de atunci“.

„De atunci ? !“

Adică de astăzi...

„Doamne, sînt nebună ?“ se certă singură femeia. „Oare nu-l mai iubesc ? Ar fi îngrozitor.“

În camera de alături se auziră pași. I se păru că sînt pașii lui Faller. Venea în vizită la ea?

Era el, într-adevăr.

Un fel de repulsie i se citi în priviri cînd primi salutul doctorului Faller. Omul înțelese și oftă descumpănit. Nu, n-o putea înțelege, totuși, pe această femeie! Voi să i-o spună, dar Colombina i-o luă înainte:

— Nu prea aveți cu ce vă ocupa timpul! răbufni ea ursuză. Ați venit iar să-mi cîntați cîteva note din aria calomniei?!

Doctorul rămase pironit în mijlocul încăperii. Mîinile sale lungi se bălăbăneau caraghios pe lîngă trup — nu știa ce să facă cu ele.

— Înțeleg bine oare? glăsui el uimit.

— Chiar foarte bine, îl repezi ea.

Îl dezarmase. Sinceritatea ei brutală — ca și a altora, de altfel — îl descumpănea pe doctor. Nu era un intrigant, nu se pricepea să „repare lucrurile" atunci cînd interlocutorului nu-i mai conveneau spusele lui.

— Dar, Colombina..., căută el un ton mai apropiat.

— Vă rog, doctore!

— Doamnă...

— Doctore, vă rog să ieșiți!

— Lasă-mă cel puțin să-ți ex...

— Afară! zbieră ea ca ieșită din minți. Apoi, ceva mai liniștită: Ieși sau îl strig pe Arberg!

II.

Greendess se strecură în încăpere cu priviri speriate, scormonind cu ochii prin cotloanele mai întunecate, parcă pîndit de-o anume primejdie.

— Doamnă Colombina!?

— Da.

— Am... (Se apropie și mai mult.) Am venit să vă chem la doctorul Arberg și să vă dau... (Mîna lui se precipită spre brațul femeii)... acest bilețel.

Se roși tot.

— E de la dumneata?

— N-nu... (Roșeața acoperi în întregime chipul tînărului.) Adică, ba da. E de la mine, dar de la doctorul...

Doamne, m-am încurcat! se scuză el, pierdut. Apoi, rostind totul dintr-o suflare: E din partea doctorului Arberg.

Văzîndu-i stinghereala, Colombina rîse. Îi plăceau — așa cum îți place o păpușă sau un bibelou — trăsăturile tînărului inginer. Felul său de a roși la apropierea femeilor, gingășia pe care o punea, inconștient parcă, în tot ceea ce făcea, spre a-i fi pe plac, i se păreau de-a dreptul amuzante. Auzindu-i însă ultima remarcă, aproape îi smulse bilețelul, pe care-l repezi apoi în fundul unuia dintre buzunarele costumului ei și spuse cu o voce rece:

— Bine, mulțumesc, poți să-i transmiți că mi l-ai dat.

Greendess plecă repede și Colombina, după ce lăsă o anumită distanță între ea și tînăr, îi porni pe urmă: Arberg o aștepta.

III.

Arberg o aștepta furios. Adică nu mult mai furios decît o oră înainte, totuşi îndeajuns ca să-i strige să se mişte mai repede.

— Iată cum stau lucrurile, vesti el ca de obicei. Domnii aceia din Consiliul localității l'Église-à-Mer au respins ultimatumul meu.

— Au... îndrăznit?! se miră, sincer indignat, tînărul Greendess.

— Da..., rînji Arberg. (Și Colombina, transpusă, revăzu acelaşi rînjet ca şi atunci cînd îi poruncise: „Nătărăul trebuie ucis dacă a îndrăznit să te vadă!") Molinius, citeşte! porunci el.

Un tip înalt și cărunt, slab, cu un barbișon tremurîndu-i firav sub bărbie, răsfoi un ziar de mare tiraj și căută, vădit emoționat, un anume articol, după care citi:

„Domnul Karl Founderie, preşedintele Consiliului comunal, a ținut să ne precizeze, rîzînd: Dați-mi voie să nu cred în amenințările nebunilor. Căci acest domn Arberg, care se autointitulează «Stăpînul lumii», trebuie să fie un nebun".

— „Stăpînul lumii"?! lăsă Colombina să-i scape printre buze, contrariată.

— Da, „Stăpînul lumii“ ! ! preciză sacadat Arberg. Și, după cîteva clipe de apăsătoare tăcere, îi făcu semn lui Molinius să reia cititul.

— *Domnule Founderie, trebuie să vă spun că noi credem în existența acestui domn Arberg.*

— *Dumneavoastră sînteți ziariști. Credeți în existența lui Arberg pentru că vă convine, ca să zic așa. Din întreținerea acestei legende, dumneavoastră, presa, n-aveți decît de cîștigat parale. Multe parale! Pe cînd noi, cei din l'Église-à-Mer, n-avem de cîștigat de pe urma lui nimic. Or, de pe urma șederii doctorului Minelli aici, în satul nostru, da, avem de cîștigat. Atunci de ce să-l alungăm noi pe doctorul Minelli!? Pentru că așa vrea nebunul acela... Arberg?*

— *Domnule Founderie, totuși...*

— *Lasă, domnule, nu ne temem noi de acest...*

— Destul, Molinius ! spuse Arberg ferm. Mi-am făcut datoria să-i avertizez. Și încă în termeni destul de energici ca să le bage mințile în cap unor oameni cumsecade. Nu mai rămîne decît să acționăm. Așadar, la treabă ! Sferoidele 1, 2 și 4 să fie gata de drum ! Montați la ele aparatele „Vidom“ ! Tu, Colombina — se întoarse el, ironic amabil, către tînăra femeie —, o să mergi cu mine, în aerodina 4.

IV.

De sus, de la peste 20 000 de metri, așezarea părea un sătuc de pitici. Se evidenția totuși, de un alb marmorean, biserica veche înălțată pe o stîncă, la ale cărei poale oceanul se zbuciuma negru.

— Privește-o ! mugi Arberg, e l'Eglise-à-Mer ! Mai este *încă*, vreau să spun.

Colombina privea jos în abisul de iad. Priveliștea era, într-adevăr, fără seamăn. Razele lunii, albe, poleiau cu o brumă ușor argintie casele mici, care se aciuaseră sub stînci.

— Coboară, doctore ! îi porunci lui Faller. Și sferoidul începu a se cufunda în oceanul aerian cu o viteză fantastică. Voi, cei din 1 și 2, urmați-ne ! ordonă el, calm, în microfonul fixat în spatele fotoliului din fața sa.

Doctorul Faller căută să prindă privirile femeii, dar Colombina, ușor agitată, n-avea ochi decît pentru cele ce bănuia că aveau să se petreacă curînd. Simțea că ceva cumplit avea să se întîmple și, în același timp, o chinuia o ușoară senzație de vomă. Îi era greață de toate: de Arberg, cu aerele sale de stăpîn al universului, de doctorul Faller, cu nemulțumirea sa veșnică, dar totdeauna incapabil să ia vreo hotărîre, de micile stîngăcii ale frumosului Greendess, de toate...

Pentru o clipă privirile ei poposiră, prin pereții limpezi ai aerodinei, pe întinderea neagră a oceanului cotropit de întuneric, apoi peste peisajul de basm al micii localități maritime. Să tot fi avut 100 de case. Deși miez de noapte, pe strada principală, șerpuind de-a lungul falezei joase, o pereche de îndrăgostiți se plimbau agale, un bărbat cu ochelari citea un ziar de seară, împingînd un cărucior de copil... La hotel „Astoria“ — firma albastră, de neon, se vedea distinct — portarul moțăia proptit de ușorul porții...

Imagini pașnice ale unei mici localități de vilegiatură.

Îl privi, tot mai neliniștită, pe Arberg. Omul tăcea, cu figura calmă, cu mici broboane de transpirație sub buza inferioară. Cunoscîndu-l de mult și în intimitate, Colombina știa că *El* lua acum o hotărîre. Ce hotărîre, nu știa; nu-i spusese nimeni cum avea de gînd Arberg să-și îndeplinească amenințarea.

V.

— Acum! spuse Arberg în microfon, de parcă ar fi așteptat, calm și pașnic, să-i toarne cineva apă să se spele pe mîini.

Sferoidul 2 se afla suspendat la nici 30 de metri deasupra satului, undeva peste acoperișurile primăriei.

Ceva tresări în sufletul Colombinei. „Acum — ce?“ ar fi vrut să întrebe. Dar de pe buze nu-i scăpă nici un cuvînt. Se uită din nou la Arberg. Broboanele de sudoare îi potopiseră fața. O lumină rea, difuză scăpase ușor de sub masca de om calm.

— Arberg... șopti, înspăimîntată, Colombina.

— Taci, te rog, spuse, imperturbabil, bărbatul. E rîndul tău, Vorberg ! ordonă el apoi în microfon. Dar ce se întîmplă ? ! Sferoidul 1 ! Treci odată !

Un vuiet surd urca din adîncuri. Nu mai fusese pînă atunci acest zgomot. Colombina privi iar uscatul. Țipă îngrozită. Nu-și mai putea dezlipi privirile de cele văzute. Marea turbase. Plete uriașe de apă se revărsau peste micul sat. Casele cădeau prăvălite de șuvoaie, apoi ieșeau năuce la suprafață, clătinate pe spinarea balaurului fluid.

— Arberg, te rog !... Se agăță de brațul lui, dar el o așeză la loc, în scaun.

— Dacă te mai agiți... îi spuse, neterminîndu-și fraza, pentru că imediat își apropie gura de microfon, poruncind rar și apăsat.

— Hai, încă o dată Sferoidul 1, treci în vrie ! treci în vrie ! Hei, Vorberg, în vrie ! Creați trombe ! ! Trombe vreau !

Un surîs de satisfacție îi înflorea, treptat, pe față. Zărindu-l, Colombina gemu surd : „Doamne !...“

În clipa aceea privirea ei descoperi pe creasta unui val un petec alb, mic : căruciorul de pe faleză. Simți în urechi scîncetul copilului — deși, firește, nu l-ar fi putut auzi —, apoi îl văzu pe Arberg împungînd cu degetele în spinarea uriașă și repetînd mecanic : „Și noi, Faller ! Și noi, în vrie, Faller ! Și noi ! ! Valul cel mare... Potopul care să-i șteargă de pe pămînt !“

Sferoidul aerodinal se îndepărtă vertiginos. Apoi viră deasupra oceanului și, cu viteză sporită, se întoarse spre sat. Arberg se aplecă cît putu, străpungînd în întuneric, prin fîșiile de lumină aruncate de reflectoare, adîncurile de sub el.

— Dobitocule ! răcni deodată sărind în picioare și năpustindu-se, peste trupul lui Faller, asupra tabloului de comandă. Dă drumul aparatului de vid, nenorocitule ! ! ! Faller nu mai avu răgazul să execute ordinul lui Arberg, pentru că mîinile acestuia declanșaseră deja aparatul pe care îl numise o clipă înainte.

Colombina nu-l mai văzuse vreodată atît de agitat. Părea să-și fi ieșit cu totul din fire, dacă nu cumva...

O putere nevăzută trăgea aerodina către adîncuri, dar fără nădejde, căci nava continua, totuși, să zboare foarte jos, deasupra așezării. Simți apoi trepidînd totul

sub ei, în vreme ce clocotul acela de cascadă deveni dintr-o dată mai puternic. Cînd privi în urmă, un fluviu uriaș de apă venea pe traiectoria sferoidului, distrugînd totul, măturînd totul...

VI.

Doctorul Faller stătea lîngă ea pe sofa. O muzică lentă, orientală scălda liniștitor încăperea.

— Să închid radioul, doamnă ? făcu el.

— Nu, șopti ea, lasă-l ! Spune-mi, Faller, ce e acela „Vidom" ?

Faller surîse :

— E opera lui Greendess-senior. Aparatul creează un asemenea cîmp de vid, încît face ca mase mari de fluid, lipsite de presiunea care le ținea înlănțuite între maluri, să țîșnească întocmai unui...

Colombina oftă :

— Știu, doctore... Am văzut... Dar după ce a venit valul cel mare, a fost...

În acea clipă o voce de femeie rosti în franceză, din difuzorul aparatului de radio, o poezioară ; avea un glas egal, melopeic.

Femeia spunea :

Sat mîngîielnic
pe neteda piele verde
și-acești nori de țărm de peste mare,
niciodată tu nu mă vei fi părăsit.
O ! atît de precoce fericire
de-mi vor zîmbi dintre merișori
adierile unui copil ce fost-a acolo... [1]

Vocea din difuzor tăcuse de mult, cînd Faller întrebă :

— Parcă spuneai ceva ? !

— N-nu, nimic, doctore. Bună seara.

Dar în clipa în care Faller ieși, un suspin îi scăpă de pe buzele care murmurară :

— Și totuși Arberg n-a fost totdeauna astfel... Nu, el...

[1] André Frénaud (în românește de Maria Banuș).

2. Înălțarea la cer

I.

Cîndva îi plăcuse să stea tolănit pe scaunul vreunei cafenele și să soarbă alene aromatica licoare neagră. Cîndva. Acum, nopțile de nesomn, care urmau unor astfel de plăceri, i se păreau prețuri prea piperate. Mult prea piperate pentru a-și mai permite luxul. Pentru că, oricum, era un lux. Un lux care nu mai putea fi permis la anii lui și la sănătatea lui. Citise într-un magazin duminical despre implicațiile pe care putea sconta un bolnav de rinichi băutor de cafea.

Cîndva, deci, îi plăcuse. Și îi plăcea și acum aroma particulară a cafelei. Drept care purta veșnic la el mici plicuri cu praful negru-cafeniu adorat, proaspăt ieșit dintre dinții măcinătorii. Cînd și cînd mirosea aceste pliculețe, și dorul de cafenea și de mulțimea aceea colorată, atît de diversă și totuși atît de obișnuită, a cafenelelor îi trecea.

În schimb, rămăsese un statornic prieten al neîntrecutelor păhărele cu coniac. Avea acasă o *coniacotecă* puțin întîlnită și ar fi putut să țină oricînd lungi prelegeri despre nu știu care soi de strugure și despre chinurile chimice prin care ar fi trebuit să treacă pentru a se transforma, în sfîrșit, în fermecătoarea băutură. Atît de fermecătoare încît zilnic, fără să-i pese cîtuși de puțin dacă era singur sau se afla în prezența cuiva, nu pleca de acasă pînă nu-și arma sticla plată, pe măsura căreia își croia, de ani și ani, buzunarele din spate ale pantalonilor. Cunoscuții făceau haz pe seama oricum vizibilei umflături, care tresărea de sub haină în timp ce comisarul se plimba, gesticulînd, prin încăpere ; ceilalți însă, cei mulți, și care nu-i cunoșteau tabieturile, considerau totdeauna că în buzunarul acela al comisarului se afla, la locul lui, un pistol. El nu le dezmințea bănuiala, dar nici nu le-o întărea. Decît atunci cînd, însetat, nu mai putea rezista ispitei de a trage o dușcă ; în clipa aceea, cu aerul cel mai firesc din lume, scotea vasul de sticlă turtit și, din căpăcelul-pahar, sorbea liniștit băutura. Nu poftea niciodată pe nimeni să-i guste coniacul, dar dacă singur te pofteai, comisarul te servea cu

simplitate, neuitînd să-ţi ureze în urmă un tradiţional „să-ţi fie de bine !“

Acum se văzuse nevoit să intre — ah, de cînd nu mai păşise într-un asemenea templu !... — într-o cafenea. În cafeneaua pe care o urîse dintotdeauna nu pentru că ar fi fost cea mai mizerabilă din Ontero, ci pentru că avea cea mai nepotrivită dintre denumiri : „Dolce vita“ ! Şi tocmai în această „Dolce vita“ îi fu dat să intre după ani de la divorţul public între el şi asemenea localuri.

Chinurile meseriei !

I se păruse cunoscut chipul acela uşor congestionat şi se luase după omul înalt, cu pardesiu cafeniu, şi care, la fiece zece paşi, arunca priviri cercetătoare în urmă.

II.

De dimineaţă nu se gîndise că tocmai astăzi ar fi putut să vină clipa în care, în sfîrşit, mult aşteptatul Samson Corendio Arberg avea să apară. Nu. Credea în clipa aceasta — o aşteptase atîta vreme ! —, dar nu-şi imaginase că întîlnirea dintre ei doi se va petrece atît de simplu.

Stătuse în birourile vămii întreagă dimineaţa. Jucase dame cu Caballi şi, deşi se plictisise de moarte, cîştigase joc după joc. Apoi, deodată, simţise cum îl cuprinde o uşoară durere de cap. Un fel de cerc nevăzut îi strîngea capul — mai ales tîmplele — ca într-o chingă neîndurătoare.

Avea o sănătate de fier — lasă-i încolo de rinichi ! — şi ea devenise proverbială. Aşa că, oricum, şi de s-ar fi văitat, nu i-ar fi acordat nimeni nici o atenţie. Îndrăzni totuşi să-i ceară un hap lui Caballi, dar omul îi rîse în nas şi, precipitîndu-se către vamă, unde adăstau nişte proaspeţi sosiţi, îi aruncă, rîzînd :

— Soarbe mai bine o gură de coniac, că-ţi trece !...

Şi ieşi.

Comisarul nu se supără. Era obişnuit cu familiarismul, uneori destul de vulgar, al vameşilor. Îi iertase de mult, pentru că acceptase dinainte zarurile proaste pe care le aruncase venind să stea aici, pe capul lor, la vamă, mai bine de trei săptămîni. Şi apoi, vorba lui Napoleon : „Pe mine mă puteţi ucide, dar nu jigni !...“

Se ridică fără grabă și, îndreptîndu-se către cuier, își afundă mîinile în buzunarele largi ale hainei lui Caballi. Era imposibil să nu dea acolo peste ceva pilule. Ceea ce și găsi. Găsi niște strașnice aspirine „Bayer" și-și însuși una dintre ele. Ar fi luat-o cu coniac. Și chiar făcu obișnuitul gest de a-și scoate sticla, dar renunță degrabă. Trecuseră mai bine de două ore de cînd sfînta licoare se terminase. De n-ar fi fost jocul de dame și compania, oricum necesară, a lui Caballi, de mult ar fi dat dracului și pîndă, și tot, și s-ar fi dus după o rezervă proaspătă. Așa își tot amînase singur plecarea și, iată, îl prinsese, drept răsplată, nenorocita asta de durere de cap.

Privi pilula pe toate fațetele, o studie disprețuitor, apoi o înghiți îngrețoșat. În lipsă de altceva, sorbi din paharul care se afla pe biroul vameșului-șef. Apa i se păru sălcie și caldă și, fără să vrea, se trezi înjurîndu-l urît, printre dinți, pe Caballi, care deprinsese netrebnicul viciu de a nu bea decît bere, după obiceiul elvețian, și numai acasă.

Se plimbă o vreme prin birou, aruncînd priviri neatente celor cîțiva automobiliști care treceau dinspre Elveția, apoi se hotărî dintr-o dată și plecă. Îl salută din trecere pe Caballi, ocupat cu unul dintre turiștii străini, apoi părăsi drumul vămii și o apucă pe calea cea mai scurtă, dar și cea mai abruptă, care ducea spre oraș.

Urcușul pieptiș, nerăbdarea de a-și umple mai repede „rezervorul", indiferența cu care i se păruse a-l fi salutat, la plecare, vameșul — toate acestea îl sîcîiau, îl oboseau și-l făcură, în cele din urmă, să recunoască: „S-a dus tinerețea, am trecut de 50 de ani..."

Străbătea de acum o stradă presată nesăbuit între două șiruri murdare de case, cînd, la cîțiva pași înaintea sa, desluși dintr-o dată silueta unui bărbat înalt, într-un pardesiu cafeniu destul de larg, care purta într-o mînă o valijoară din piele. Ceva destul de vag îl trezi din nervozitatea distrată în care se afla și-i deșteptă instinctul de copoi. Necunoscutul — cu pardesiul său cafeniu, deasupra căruia se umfla calota neobișnuit de mare a unei pălării, așa cum poartă, de obicei, americanii provinciali — îl auzi, se vede treaba, căci întoarse indiferent capul.

Comisarul grăbi pasul — deși i se păru că necunoscutul nu-l remarcase — și acest lucru fu o imprudență. Individul

întoarse din nou capul și pe chipul său bălai, puțin congestionat, zvîcni o tresărire.

— El e ! i se năzări atunci comisarului.

— El e ! bănui, fulgerător, şi necunoscutul.

Apoi totul nu mai fu decît o goană nebună, o întrecere de forță.

În cele din urmă, tocmai cînd comisarul simți că urmăritul — mult mai tînăr și mai viguros — avea să se distanțeze și să dispară pe una dintre ulicioarele Pieței Vieneze, acesta făcu imprudența să intre la „Dolce vita", locul unde Costelli ar fi dorit cel mai puțin să fie tîrît. Lucrul acesta îl necăji pe comisar mult mai mult decît dacă i-ar fi dat cu ceva în cap și-l trecu imediat pe lista ofenselor personale...

III.

Acum se văzu nevoit să intre, și cafeneaua, cu zumzetul atît de cunoscut, cu pitoreasca înfățișare a localurilor la ușa cărora te dezbari de necazuri, îl făcu, cel puțin pentru o clipă, să retrăiască amintiri pe care le credea șterse de mult din memoria sa.

În fundul sălii, pe o estradă care plutea fantomatic pe o mare de fum, un cap bucălat, ce izvora dintr-un corp ca de șarpe, se legăna melopeic în fața unui microfon. Uneori însă, alte accente, voit sprințare, spărgeau neaşteptat timpanele celor prezenți. Stridența și, totodată, disperarea napolitană din cîntecul irosit între buzele chanteusei îl făcură pe comisar să-și revină, ochii săi poposind tot mai des — popasuri iscoditoare și istovitoare — pe chipurile celor din local. Omul cu fața congestionată dispăruse undeva, pe scara îngustă care unea parterul cu primul etaj al clădirii, sau se pierduse în amestecul pestriț al mulțimii de consumatori ? Îl căută îndelung, dar zadarnic. Samson Corendio Arberg intrase în pămînt. Intrase în pămînt ? Doamne-Dumnezeule ! Dar călugărul acesta franciscan, atît de modest îmbrăcat și mergînd cu privirile pocăit ascunse, n-aduce destul de bine cu domnul Arberg ? !

De bucuria revederii, comisarului îi pieri pofta de a-și reînnoi — fie și la barul cafenelei ! — provizia de coniac.

Zîmbind ascuns de travestiul amicului — numai diavolul putea să-și imagineze așa ceva —, el păși pe urmele cuviosului frate franciscan ce-și îngăduise o plăcere atît de pămîntească : popasul în mijlocul lumii pierdute de la „Dolce vita". Căci, într-adevăr, călugărul coborîse treptele scării despre care comisarul nu știa — dar bănuia îndeajuns pentru a fi, pînă la urmă, încredințat de acest adevăr — că urca într-un cer de plăceri.

Întîmplarea rînduise într-un mod atît de ticălos lucrurile, încît Costelli fu nevoit să-și amintească de mai multe ori că, dacă aveau să-i mai cadă pe mînă alte afaceri de acest fel, va trebui să-și croiască un al doilea buzunar strategic sub brăcinarul din spate al pantalonilor.

Între timp, fratele franciscan, harnic, își mișcase destul de repede picioarele lungi sub rasa care-i mătura urmele. Bietul comisar ! Deși alerga aproape, se părea că truda îi este în zadar, viteza sa dovedindu-se, de la o clipă la alta, mult inferioară celei a cuviosului părinte. Necazul era cu atît mai mare cu cît vedea din nou scăpîndu-i printre degete peștele pentru care pescuise atîta amar de vreme în nenorocita aia de vamă. Și, odată cu peștele acesta, avea să-și ia adio și de la mult visatul premiu de 30 de mii de dolari, pe care una dintre cele mai mari bănci mondiale îl oferea pentru arestarea lui Arberg.

Necazul, și mai cu osebire premiul pe care îl simțise parcă în palmă și care amenința să se spulbere ca un puf de păpădie, îi înzeci eforturile. Pentru că la el furia se transforma în energie. Brossio Calvin, de la Interpol, glumea adesea pe seama acestui defect al prietenului său, defect pe care se pricepea atît de bine — și o făcuse în nenumărate rînduri — să-l exploateze în interesele serviciului său. Ori de cîte ori comisarul refuza cîte o însărcinare — cum se întîmplase, inițial, și de această dată — sau o accepta fără nici o tragere de inimă, Brossio îi oferea cîte un prilej de supărare în legătură cu afacerea respectivă, zădărînd astfel încăpățînarea atît de creatoare a lui Costelli.

Nu voise să se amestece în această afacere, pentru că i se păruse de la bun început peste puterile unui singur om ca el. Dar Brossio îl luase după rețetă :

— O, desigur, poți să refuzi, dragul meu. Doar și eu i-am spus șefului că e ceva prea larg (așa vorbea el despre

marile afaceri) pentru un cvasipensionar ca tine. Așa că, vezi, ceea ce fac eu acum e simplă tatonare. Și ca să te convingi, poftim, fii atent cîteva clipe. Treci colo în fotoliul de lîngă fereastră și fii un simplu spectator, da ?

Nu mai așteptase încuviințarea comisarului. Sunase și în birou intrase un zdrahon cu „mînă de intelectual" — cum îl clasă, imediat, Costelli. Brossio îi pusese acestuia cîteva întrebări fără vreo importanță anume, apoi îi permisese să se retragă.

— Ei, ce spui ? i se adresase, în cele din urmă, lui Costelli.

— ?

— Nu vezi legătura ? Chiar n-o vezi, da ? rîsese brusc înveselit Brossio Calvin. Păi ăsta-i omul pe care mă gîndesc să-l propun șefului să se ocupe de afacere. Și știi de ce ?

Costelli îl privise lung, cum își avea obiceiul în astfel de situații, adică : „Dă-i drumul, bătrîne, cîntă tot, că pe mine nu mă dai gata cu una, cu două, am răbdare cît pentru zece !"

— Păi seamănă ca două picături cu mîna dreaptă a lui Arberg, doctorul Faller. Îl răpim pe Faller, li-l bag pe gît, ca fiind drept acesta, pe Colio Fernandez și gata... (Își lovi mîinile una de cealaltă, de parcă totul ar fi fost, într-adevăr, atît de simplu pe cît voia el să pară.)

— Ești nebun ! sărise din fotoliu, drept în mijlocul încăperii, Costelli. E polițist acest Fernandez ?

— Nț !

— Ești nebun ! răcnise iar Costelli. Și în clipa aceea Brossio înțelese că prietenul său încuviințase să se ocupe de afacere, iar Costelli realiză mult prea tîrziu ca să mai dea înapoi faptul că intrase într-un joc prea îndrăcit pentru vîrsta sa.

Stradella pe care mergeau acum — mai bine spus pe care alergau cei doi — se izbea brusc de intrarea masivă a unui bloc cu vreo șase etaje. Cenușie în acest prag de înnoptare, construită fără gust, într-o manieră cubistă, cu ferestrele dreptunghiulare tăiate în zidurile drepte, lipsite de balcoane, era o clădire ridicată pentru specularea unor oameni nevoiași.

Franciscanul mai privi o dată în urmă, apoi străbătu repede, cîte două, cele cîteva trepte de la intrarea blocului, dispărînd pe uşa uriaşă, din fier sudat, pe care, ori din grabă, ori din vreo altă pricină, o lăsă deschisă.

Comisarul îl urmă imediat cu sufletul la gură. Abia pe treptele strîmte, care urcau dracu' ştia unde, îşi aminti cu părere de rău — şi poate era primul regret de acest fel în lunga sa carieră — că nu are la el nici o armă. Lumina slabă, liniştea suspectă, întretăiată la intervale egale de paşii fugăritului, îi poticniră lui Costelli curajul tocmai în momentele în care, indiscutabil, i-ar fi trebuit mai mult ca oricînd.

— E astenia, gîndi el ca să se liniştească. Angoasele încep să-mi danseze şi mie împrejur. Dar nu ţine ! îşi mai spuse, şi iuţi paşii, urcînd, cu un nod în gît, treptele acelea prăpădite, care nu se mai terminau.

Curînd i se păru a nu mai auzi bocănitul sandalelor pe trepte. Se opri o clipă, derutat, dar scîrţîitul sinistru al unei uşi îl proiectă iar înainte, pe urmele lui Arberg, care încerca, desigur, să dispară în vreo încăpere. Simţea tot mai mult cum îl părăsesc puterile, apoi cum capul începe să i se învîrtească într-un dans ameţitor. În clipele acelea însă, nimic nu-l mai putea împiedica să-şi continue urmărirea, nici măcar geamul uşii prin care trecu ca un bolid.

Se trezi pe betonul unei terase, şi prima lui grijă fu să se ridice. Nici nu-i trecu prin minte să se privească dacă s-a tăiat în vreun ciob sau nu — nici nu mai avu vreme. O lumină puternică, ciudată se înălţă ca un ghem de foc, şi clădirea se cutremură toată din temelii. Privirile lui uimite urmăriră globul de plasmă care dispărea în înalturi, pînă ce acesta se micşoră cît o minge de tenis. Un val fierbinte de aer îl păli peste faţă şi îl orbi pentru cîteva clipe. Sfîrşit, simţi cum picioarele i se înmoaie şi se lăsă să cadă greoi pe dalele terasei.

Într-un tîrziu, dădu să se ridice, bolborosind o rugăciune, dar care în gura lui sună mai mult ca o chinuitoare întrebare rostită către cel pe care singur îl mai credea în stare să dea răspuns nedumeririlor sale :

— Doamne-Dumnezeule ! Dacă aceasta n-a fost o minune, atunci robul tău Giorgio Costelli este bun de dus la spital...

Cu ajutorul unei lămpi de buzunar începu să studieze dalele din capătul celălalt al terasei, de unde se înălţase globul acela de foc. Descoperi, într-un cerc perfect, cu diametrul de 3—4 metri, urmele unei arderi puternice; mai văzuse aceste semne în vremea războiului, pe stîncile de la Cassino, unde bombele incendiare ale aliaţilor arseseră cu nesaţ piatra. Cercul acesta era la fel şi parcă, totuşi, nu. Il pipăi cu mîna, dar şi-o retrase degrabă — pietrele frigeau. În clipa aceea, o voce care venea din cer îl strivi sub uluială :

— Ţi-a scăpat premiul printre degete, comisare... Ha-ha-ha! Dar nu fi supărat. Poţi avea o bătrîneţe asigurată şi altfel decît vînînd oamenii. Într-o săptămînă, dacă vei fi cuminte, ai să găseşti în cutia ta poştală un cec : du-te la bancă şi ridică 10 000 de dolari.

— Dar...

— Nimic, nimic, prietene — oricum îi meriţi şi nu trebuie să-mi mulţumeşti. Oricine în locul meu ar fi fost prins — doar te-ai silit atîta! Îţi cer numai să te laşi păgubaş de a mă mai căuta... Samson Corendio Arberg nu poate fi prins. În schimb, mă poţi supăra — gîndeşte-te la ce te poate aştepta de la o asemenea supărare, dacă eu însumi sînt gata să-ţi plătesc 10 000 de dolari numai ca s-o preîntîmpin ! !

Vocea păli pe negîndite, la fel cum se şi făcuse auzită. Şi, ridicîndu-şi privirile, comisarul zări deasupra orăşelului o stea de mărimea Luceafărului stingîndu-se în depărtări. Apoi sinistrul glob de flăcări la a cărui înălţare fusese martor se mistui în bezna nopţii.

---

3. Dispariţii ciudate

I.

Cele două submarine ieşiseră de acum în larg. Rada portului militar rămăsese undeva în urmă, nu se mai zărea de mult, şi, în general, de uscat nu mai erau legaţi decît de puntea nevăzută a undelor. Nici un ordin

însă n-avea să-i mai abată din cale. Misiunea lor fusese hotărîtă încă în urmă cu o lună. Comandanților li se atrăsese în mod serios atenția să pună, atunci și acolo, tot soiul de întrebări ce le-ar fi putut trece prin minte în legătură cu ordinul primit. Odată ieșiți din acel birou și din acel anturaj, le era cu desăvîrșire interzis să mai discute cu cineva orice lucru legat, în vreun fel anume, de misiunea încredințată.

Ei, cei doi comandanți ai submersibilelor atomice — mîndria flotei ! —, fuseseră îndelung pregătiți din punct de vedere psihologic pentru ziua sau, mai bine spus, pentru noaptea aceasta. Li se picurase în suflete, fir cu fir, zi de zi și timp de luni și luni, otrava misiunii lor divine de a salva omenirea. Erau militari, bine plătiți, și mai departe decît orizontul îngăduit de umbra cozorocului șepcii nu vedeau, nu voiau să vadă. Astfel, mentorilor lor nu le fusese prea greu să le prezinte genocidul drept o misiune umanitară. Cu atît mai mult cu cît conturile deschise pe numele celor doi ofițeri și onorate larg din alte conturi, cele ale Ministerului de Război, spuneau mult mai multe decît limbajul sărac al ideologiei ce le fusese predată. Traiul într-o lume în care totul era pe bani, unde singura și cea mai de vază recompensă era banul, completa arsenalul reușitei operațiunii și întărea garanția că remușcările n-aveau să pună stăpînire niciodată pe mințile celor doi comandanți.

Noaptea fusese aleasă excelent. Furtuna izbucnise cu o violență nebună de cu seară ; trîmbe mari de apă erau răsucite de vînt, încolăcite ca niște șerpi uriași, zvîrlite spre cer, prăvălite apoi peste colții rînjiți ai valurilor. Dar ce-ar fi putut face uraganul împotriva supertehnicii celor două submarine ! ?

Doctorul Faller urmărea prin magnetotelescop năvalnica tălăzuire a oceanului. Privea prin excelentul aparat pe care chiar el îl inventase. Un trust american îi oferise 8 milioane de dolari pentru el și fusese tentat să accepte oferta. Se ivise însă un japonez care, și el în numele unui trust din țara sa, îi promisese o sumă dublă. Faller căzuse apoi într-un fel de beție a cifrelor. Nu, nu din lăcomie ! Ci, așa, din curiozitatea nesăbuită a căutătorului de a rîvni mereu să vadă ce o să fie și *după aceea*... Așa că refuza și oferta japonezului, și pe cea a americanului. Și,

într-adevăr, nu trebui să aştepte prea mult și se ivi un al treilea. Un scandinav. Oferise de la prima încercare 20 de milioane de dolari. Ceea ce — s-o recunoaștem — îi cam oprise inginerului respirația. Asta arăta ori că trustul scandinav era la curent cu ofertele anterioare, ori că se dovedea prea darnic sau numai teribil de neinițiat pentru un trust de afaceri. Dar cum ultima alternativă nu se potrivea cu reprezentantul unui trust, rămînea prima presupunere. Inginerul Faller rezistase și de astă dată, spre stupoarea misitului, care urcă oferta într-atît încît cifrele i se părură amețitor de ridicate pînă și lui, unui om al cifrelor !

— N-o vînd, i-o retezase în cele din urmă Faller.

— Bine, dar e o sumă colosală ! a urlat misitul.

— O fi..., a ridicat, nepăsător, din umeri inventatorul. Omul a privit zăpăcit sărăcia apartamentului în care se afla, apoi a plecat. Nu mai înainte de a-și fi permis răgazul să-l încunoştinţeze :

— O să cer mandat pentru mai mult din partea trustului meu. Deși..., se zbîrli el, o asemenea sumă n-a mai fost oferită nicicînd cuiva.

— Se poate, a zîmbit flegmatic Faller, pentru că nici o invenție ca a mea n-a mai fost „oferită" pe piață niciodată.

Scandinavul plecase înghițit de scara murdară și întunecoasă care cobora în Benderstrasse.

Rămase el, singur, cu gîndurile sale. Nu, nu-i era teamă că aveau să-i fure invenția. Cu el lupta trusturilor ar fi fost inegală. Pentru ele, desigur. Armele lui, în apărarea creației sale, la care trudise peste 20 de ani, nu erau cele obişnuite : safeuri cu cifru la bănci elvețiene, brevetări în cinci continente ș.a.m.d. Nu. El își lăsase invenția într-un loc mult mai sigur — știut numai de el. El singur știa unde se aflau planurile invenției, calculele... Iar de la el... O, de la el nu se putea afla decît ceea ce *voia el* să se afle. Încercaseră cîndva și cei de la Gestapo să-l „stoarcă". După săptămîni de tortură, neaflînd nimic, se mulțumiseră să-l lase liber. (Liber — vorba vine, căci fusese supravegheat permanent, ori pentru a-i dibăci astfel ascunzătoarea, ori pentru a-l feri de contacte cu puterile aliate sau cu terțe puteri interesate.)

Seara, tîrziu, la multă vreme după plecarea precipitată a ultimului misit, îl vizitase un alt necunoscut. Era...

Doamne, dar cît de ciudat debutase convorbirea, apoi cunoştinţa lor !

— Vă ofer 50 000 de dolari, i-a spus direct, cu un aer sigur, necunoscutul.

— Nu vi se pare... prea mult ? a rîs evident amuzat Faller.

— E enorm de mult, prietene !... a răspuns netulburat şi parcă puţin obosit omul care-i călcase pragul. Pentru că nu ţi-am spus încă întregul preţ pe care ţi-l ofer. La cei 50 000 trebuie să adaugi prietenia mea...

(Faller tresări, nu ştia nici el anume de ce.)

— ...şi o participare integrală la ţelul meu.

Se înfiripase apoi între ei doi un lung dialog. Sau, mai corect spus, un lung monolog al necunoscutului, întrerupt arareori de interjecţiile slabe, nesigure sau, dimpotrivă, exaltate, patetice ale inginerului.

Faller cedase de mult, captivat de ideile şi elocinţa vizitatorului său. Dar acesta continua să vorbească.

Zorii tulburi îi aflaseră în faţa ceştilor pline de zaţul uscat al cafelei şi de scrumul ţigărilor.

Obosit, necunoscutul se ridică să plece.

— Dacă ne-am înţeles, prietene Faller, poftim cecul pe numele dumitale. Suma este îndestulătoare pentru a-ţi permite să părăseşti localitatea, să pleci de pe continent şi să mă regăseşti în oraşul de pe coasta estică, de care ţi-am vorbit. La revedere, prietene !

— Pe curînd, doctore Arberg, oftase parcă inginerul, şi mîna sa strînsese, într-un gest pe care nu-l mai cunoscuse niciodată, mîna puternică, cu vene proeminente a celui care pleca.

Peste cîteva zile, Arberg trecea Alpii, în Italia.

II.

Doctorul Faller urmărea prin magnetotelescop tălăzuirea năvalnică a Atlanticului. Ecranul, destul de mare, îi permitea să privească totul ca într-o oglindă fermecată. Fluxul magnetic purtat pe unda laserului proiecta pe ecran o ciudată radiografie a obiectelor urmă-

rite. La o simplă comandă, acest „negativ“ al imaginii se schimba automat într-o fotografie fidelă, în culori, a obiectului. O altă comandă întețea fluxul transmiterii, puterea de pătrundere și localiza cîmpul vizual în interiorul obiectului. Era o adevărată simfonie a căutării, o continuă apăsare pe clapele unei orgi de comandă această urmărire a celor două submarine.

Dincolo de crestele înspumate, sub masele de ape, cele două submersibile spintecau liniștea neagră a adîncurilor, îndreptîndu-se fiecare spre ținta lui. Pentru Faller — ca și pentru cele cîteva sute de marinari îmbarcați pe cele două nave ale morții — totul era clar. Și el avea un ordin de îndeplinit. Un ordin pentru a cărui împlinire avea să folosească tot ceea ce mintea umană crease mai ciudat în domeniul tehnicii. Și poate că din acest punct de vedere nimic nu-l deosebea de „ceilalți“ — oamenii celor două submarine.

Și, totuși, se părea că ceva îl deosebea de ei. *El*, doctorul Faller, *știa* pentru ce luptă, pentru ce se zbuciumă. *Credea* în ceea ce își fixase drept țel al vieții sale. Nu putea — și, evident, nu voia — să accepte că, într-un anume fel, un țel și o credință aveau și ceilalți oameni din adîncurile mării.

„Țelul vieții sale !...“

Își aminti — ca, de altfel, în multe alte dăți, în ultima vreme — de lunga discuție pe care o avusese cu Arberg în acea noapte de pomină cînd se cunoscuseră. Recapitulă — aproape cuvînt cu cuvînt — fraza aceea... Aceea care declanșase în el resorturi nebănuite și îl pornise pe acest drum pe care mergea astăzi : „Vom statornici, doctore, prin forța tehnicii — îi spusese atunci Arberg — o lume fără necazuri, fără morți năprasnice și fără popoare chinuite de foame..., ori de ambiții de cucerire..., ori de ură pentru trecuturi negre și neuitate..., ori la cheremul ambițiilor unui singur individ !...“

Aceste cuvinte deveniseră crezul său, aceste cuvinte rostuiseră scopul vieții sale...

Şi acum, iată : o mînă de nesăbuiţi, sub pretextul că ar „salva“ omenirea, încercau să asasineze jumătate din ea printr-un atac atomic ! ?

Faller smuci nervos maneta comenzii de altovriaj, şi uriaşul sferoid aerodinal se înşurubă nevăzut în atmosferă. La fel de imperceptibil, acul altimetrului sări de la 18 300 la 30 000 m.

Zbura, aşadar, la 30 000 m deasupra oceanului.

Aici, în tăria de neclintit, era o adevărată zonă a liniştii. În atmosfera rarefiată, aerodina plutea lin, lăsînd în urmă o coadă lungă alb-argintie, vaporoasă, ca de cometă.

Privi ceasul de bord — mai avea timp destul.

Îl cuprinse o tainică nelinişte. Ceva — el singur n-ar fi fost în stare să explice ce anume — îl apăsa. Era ca acea tensiune chinuitoare care te munceşte în clipele atît de lungi ce urmează faptelor nesăbuite şi nedorite, dar consumate. Dar el nu săvîrşise *încă* nimic ! E drept, ţinea în mînă soarta a peste trei sute de oameni. Dar tot atît de adevărat era că şi ei, aceşti trei sute — sau, mă rog, comandanţii acestora — ţineau în mînă, la rîndul lor, soarta a peste trei miliarde de oameni, soarta şi viitorul unei planete...

Se mai linişti pentru cîtva timp, apoi, ca un sfredel i se înfipse în creier : „Dacă judecăm astfel, eu, Faller, ţin în mînă, atunci, soarta umanităţii ! ?... Destinele întregului glob !... Doamne, niciodată n-aş fi crezut asta, deşi Arberg, în acea noapte de pomină, care mi-a creat acest destin, mă încunoştinţase. Şi, uite, trăiesc cu adevărat acest moment înălţător, de părinte al micului nostru glob terestru. Părinte !...“

Da, părinte. În această calitate avea să acţioneze.

Pentru a feri de la pieire întreaga omenire, trebuia să-i condamne pe cei trei sute de fii neascultători. Mai mult, va încerca să-i salveze şi pe aceştia. Dar dacă se vor împotrivi ? Vor fi sacrificaţi cei puţini...

Cît de logic era totul — doar Arberg însuşi, de-atîtea ori, îi limpezise lucrurile ! — şi el, ca un copil, îşi încolăcea mereu gîndurile în jurul a tot soiul de prostii.

„Puţini — îl măcină totuşi un gînd —, dar sînt oameni !“ Întotdeauna se gîndise cu groază la clipa în care avea să fie nevoit să ia viaţa unui om, unui semen de-al său. Viaţa unui om ! Se temuse mereu să ridice viaţa fie şi unui singur om, iar acum, iată, acum se vedea nevoit — nu avea altă ieşire — să trimită morţii nu un singur om, ci *trei sute ! !*

Privi alarmat ceasul cu cuarţ, care număra timpul în zecimi de miimi de secundă. La viteza cu care aeronava străbătea tăriile cerului sau abisurile marine, numai zecimile de miimi de secundă puteau să-i dea certitudinea unui itinerar de securitate.

560 de secunde îl mai separau de momentul-cheie.

Coborî într-un vîrtej ameţitor. Se înşurubă fără zăbavă în iadul clocotitor al oceanului. Submarinul aflat în submersie nu se mai vedea acum decît ca o fuzee ; pe ecranul magnetotelescopului se desluşea limpede, în toată mărimea sa, cu instalaţii de rachete, cu ieşindurile dizgraţioase ale torpilelor.

Trecu pe lungimea de undă a submarinului deasupra căruia se stabili. Auzi distinct în cască isterica disperare a radiotelegrafistului :

— Alo, alo ! !... Deasupra noastră s-a stabilizat un obiect ciudat. Un fel de farfurie zburătoare... Ni s-au oprit motoarele şi instalaţiile de manipulare. Farfuria...

Fu întrerupt. Panica nu intra în calculele celor de la bază :

— Imbecililor ! Tocmai acum vi s-au năzărit farfurii zburătoare ? ! Vă ordon s-o distrugeţi cu torpile clasice, dacă vi s-au defectat instalaţiile de manipulare. S-a înţeles ? Transmite imediat căpitanului Harrison : cu torpi-le cla-si-ce !

Îndată Faller zări cîteva obiecte negre, fusiforme, urcînd din abis. De uimire — nu se aşteptase la asemenea prostie din partea celor de pe submersibil —, rămase cu privirile agăţate de ecranul magnetotelescopului, pe care vedea crescînd primele două torpile... Abia în ultima clipă se reculese. Declanşă cîmpul magnetic proteguitor

de respingere. Ceva răbufni în adîncuri și marea se cutremură.

Așadar, toată strădania sa de a-i întoarce din calea morții, de a-i imobiliza numai și apoi de a-i deposeda de rachetele cu focos atomic fusese zadarnică. Nenorociții parcă se înverșunaseră să declanșeze propria lor pieire.

Sferoidul coborî tot mai în adîncuri. Apa dispărea sub acțiunea razelor magnetice în miriade de bule mici ca ploițele unui sifon. Ajunse la numai cîțiva metri de navă. Uriașul submersibil — pe lîngă care chiar și aerodina părea o jucărie — începu să geamă, să se frămînte și să trepideze. Radioburghiul magnetotelescopului îi permise lui Faller să devină martorul nevăzut al panicii care se statornicea la bordul submarinului.

— Ne scufundăm !... urlau îngroziți matrozii, alergînd disperați pe culoare.

— Toată lumea la posturi ! tuna vocea căpitanului.

— Pereții se dezmembrează...

— În sala reactorului e apă !...

— Blestemata asta de farfurie !...

O umbră se așternu pe figura inginerului. Cînd doctorul Faller acționă la maximum cîmpul magnetic de respingere, mîna îi tremură. Strivit între apăsarea fluxului magnetic și peretele uriaș al oceanului, submarinul se fărîmița. Cute adînci îi brăzdară lui Faller chipul, și ochii săi, pînă atunci ca azurul cerului de mai, erau acum acoperiți de cenușiul tristeții.

Trupuri omenești fără viață dansau lugubru prin apa mării, executînd salturi disperate către suprafață, propulsate de puterea oceanului. Reflectoarele spintecau întunericul prin care șuvoaie șerpuitoare de ulei — uriașe panglici de sînge — urcau încet.

Stinse reflectoarele. Beznă.

Sferoidul țîșni dintre valurile furtunii și se aprinse dintr-o dată pe cerul negru, ca o stea ; lunga lui coadă alb-argintie părea, în pustiul oceanului, tristul convoi al sufletelor celor mistuiți de genune.

(CONTINUAREA IN NUMARUL VIITOR)

Cea mai îndelungată expediție selenară și oamenii ei temerari

de FLORIN ZĂGĂNESCU

Deși inițial misiunea „Apollo"-16 nu lăsa să se întrevadă că va introduce elemente senzaționale, fiind apreciată de comentatorii științifici ca o expediție eminamente tehnologică — un fel de „Apollo"-15 redivivus, dar mai sofisticat —, iată că echipajul format din veteranul John Young, „restanțierul" Thomas Mattingly și „debutantul" Charles Duke a vrut parcă să reediteze pentru cîteva ore „performanța" colegilor din periplul ‚Apollo"-13, care în urmă cu doi ani, în aceeași lună aprilie, au ținut cu inima strînsă întreaga umanitate.

Decolați duminică 16 aprilie ora 17,54 GMT de pe platforma 39 A a cosmodromului de pe insula Merritt, cunoscut sub numele de Cape Kennedy, sub privirile a circa un milion de persoane, Young și colegii săi au efectuat toate operațiile clasice programate pentru primele trei zile de zbor: parcurgerea orbitei circumterestre temporare de „parcare", intrarea pe traiectoria translunară, transpoziția celor două module principale, corectarea traiectoriei și, în fine, intrarea pe orbita circumlunară eliptică (107/315 km). În tot acest timp, în afară de „cojirea" vopselei termorezistente de pe exteriorul LEM-ului, nimic n-a tulburat programul celor de la Houston.

Mai mult, motorul modulului de serviciu plasase, în ziua de miercuri 19 aprilie, ansamblul vehiculelor spațiale pe așa-numita orbită lunară joasă (19/107 km), LEM-ul „Orion" se despărțise de modulul de comandă „Casper", iar la bordul acestuia din urmă Ken Mattingly era pregătit ca, în momentul în care nava sa ajungea pe orbită la pericynthion *, să pornească din nou motorul de serviciu, pentru a se plasa pe orbita de așteptare circumlunară (96/81 km), pînă urmau să se scurgă cele aproape 73 de ore de stat pe Lună ale colegilor săi...

Contrar tuturor așteptărilor, celebrul motor-rachetă AJ-10-137, capabil să dezvolte în condiții normale o tracțiune de peste nouă mii de kilograme-forță și care pe bancul de probă suportă peste o sută de reporniri consecutive, n-a răspuns la comenzile date prin sistemul manual (de rezervă). Stupoare și alertă la Houston: fenomenul s-a produs cînd expediția survola partea invizibilă a Lunii, deci ordinul de a între-

* Pericynthion — punctul de pe orbita lunară cel mai apropiat de centrul Selenei.

rupe succesiunea manevrelor de aselenizare a fost primit după reintrarea vehiculelor în zona radiovizibilității Terrei. Acum „Orion“ părea să fie iar singura „șalupă de salvare“ a echipajului. Astronauții Stu Roosa și Ed Mitchell din echipajul de rezervă au luat imediat loc în simulatorul (de la Houston) identic cu nava „Casper“ pilotată acum doar de Ken Mattingly, iar la conferința tehnică de urgență au participat 200 de specialiști din toate colțurile țării. În adevăr, fiind descoperită cauza defecțiunii — o conectare defectuoasă a unor circuite electronice ale sistemului de comandă și control al motorului — după 5 ore și 42 de minute, operațiile au fost reluate, de astă dată cu succes: Mattingly și-a instalat nava pe orbita de „parcare“, iar modulul lunar „Orion“ și-a dus docil pasagerii pe fundul unui crater din regiunea Descartes, aselenizînd la 21 aprilie orele 02,23 GMT. La aproximativ 14 ore și 30 de minute de la aselenizare, John Yong a devenit cel de-al nouălea pămîntean care a pus piciorul pe Selena, fiind urmat la trei minute de coechipierul său, Charles Duke. De notat că la trei metri depărtare de „Orion“ se afla un crater adînc de zece metri, pe care pilotul LEM-ului a declarat că nu-l observase înainte de aselenizare. Nici nu vrem să ne gîndim ce s-ar fi putut întîmpla dacă modulul lunar ar fi nimerit în această zonă...

Cele trei ieșiri extravehiculare au fost integral efectuate în 20 de ore și 2 minute, inclusiv impresionantul program de cercetări, fotografieri, explorări, deplasări pe 28 km cu noul Rover (care a fost supus și la o probă de viteză) etc. etc. Pe Lună a fost instalat un fel de telescop, de fapt o cameră-spectrograf sensibilă în ultraviolet, destinată cercetării astrelor din sistemul nostru solar și din alte sisteme stelare, aparținînd chiar altor galaxii. Totodată, selenauții au adus pe Lună și două steaguri olimpice primite de la München ca simbol al păcii terestre; acestea au fost confecționate dintr-un material sintetic, ușor și rezistent la condițiile spațiului cosmic.

Numeroasele fotografii, filme, înregistrări, cele 110 kg de mostre de praf și de roci luate din regiunea extrem de accidentată a craterului Descartes, regiune aflată în așa-numita zonă a platourilor înalte (peste 2 700 m față de Marea Liniștii, unde coborîse „Apollo“-11), aduc noi informații privind compoziția solului selenar și, în special, contribuie la verificarea ipotezei conform căreia zonele înalte (munți și platouri) ar avea o origine vulcanică. Desigur, confirmarea acestei ipoteze va rezolva enigma genezei unor forme de relief care predomină în proporție de peste 60% în partea vizibilă și de peste 90% în partea invizibilă a Selenei...

Cea dintîi excursie extravehiculară a coincis cu un record de viteză pe Lună: electrovehiculul Rover a atins 18 km/oră, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu este deloc rău pe un teren accidentat. În timpul celei de a doua excursii, astronauții s-au îndreptat spre „muntele de piatră“, pe un traseu pe care Mattingly le indicase detectarea unei mase de lavă solidificată într-un crater. Era pentru prima dată că astronautul rămas pe orbită participa la

explorarea solului selenar. Deplasarea a fost făcută tot cu electromobilul, iar astronauţii au declarat că „parcă mergeau pe un cîmp proaspăt arat peste care căzuse ploaia“! De îndată ce au început urcuşul pe pantele muntelui, unde au ajuns la altitudinea de circa 220 m, drumul a devenit rău, Young caracterizîndu-l drept „cel mai bolovănos drum pe care l-am văzut vreodată“. În plus, la întoarcere s-a defectat şi sistemul de navigaţie al Rover-ului... Cu ocazia celei de a treia ieşiri, apreciată drept cea mai interesantă, a fost explorat un crater relativ tînăr, situat la vreo 5 km nord, numit craterul North Ray; pe drum a fost înregistrată valoarea record de 238 gamma a cîmpului magnetic selenar, iar la ţinta călătoriei a fost urcată coasta de aproape o jumătate de kilometru a unui crater multiradial, cu diametrul de 900 m, adîncimea de 400 m şi pante atît de abrupte încît astronauţii nici n-au putut să-i contemple fundul. Aspectul general şi alte caracteristici l-au determinat pe Duke să sugereze că acest crater ar avea o origine vulcanică şi astfel să intre într-o serioasă dispută ştiinţifică cu astronautul-savant Tony England, de la Houston.

Oboseala evidentă a celor trei pămînteni (ei au uitat să mai orienteze modulul „Orion“ spre a se ciocni cu Selena, după ce transportaseră totul în „Casper“), precum şi reducerea cantităţii de apă de răcire în scafandrele lor, a făcut ca expediţia să fie scurtată cu o zi, aşa că, în total, a durat 11 zile, o oră şi 55 de minute.

Începînd cu originala conferinţă de presă, la care cei trei au „participat“ fiind încă pe orbita de întoarcere, comentariile ştiinţifice asupra acestei reuşite expediţii selenare au fost tot mai ample. Specialiştii s-au arătat intrigaţi de faptul că fuseseră găsite şi aduse foarte puţine roci cristaline — majoritatea fiind de tip „breccias“, sfărîmături de culoare albă, fragmente prelevate din imense blocuri, probabil de origine vulcanică; uimire a suscitat şi o uriaşă rocă poroasă, impresionantă prin solitudinea şi dimensiunile ei... Mai uşoare decît probele aduse de „Apollo“-14, noile mostre par a avea o compoziţie diferită, unele fiind bogate în alumină, calciu, siliciu; majoritatea lor prezintă fisuri şi crăpături, atribuite pînă în prezent impactului meteoritic.

Tot cu prilejul acestui zbor, s-a stabilit că zonele Oceanului Furtunilor (regiunea craterului Aristarch) şi ale Mării Ploilor par a fi cele mai radioactive. Contribuţia misiunii „Apollo“ s-a dovedit deosebit de valoroasă, iar echipajul ei — excepţional pregătit.

JOHN WATTS YOUNG, căpitan de fregată al marinei americane, este, poate, cel mai experimentat pilot cosmonaut american pe care-l mai are N.A.S.A. în serviciul activ. El şi-a petrecut în aer peste 5 900

de ore din viața sa, dintre care peste 4 900 de ore pe avioane cu reacție, a îndeplinit patru misiun spațiale, cunoaște calculatoarele de pe navele „Apollo“ și a fost de două ori pilot de rezervă (pentru „Gemini“-6 și „Apollo“-13).

Deoarece principalele aspecte ale pregătirii lui școlare și universitare, precum și unele realizări, au fost deja prezentate cititorilor noștri (vezi nr. 361 al colecției), vom insista numai asupra aspectelor ce-l caracterizează și mai bine pe acest competent și curajos „om al spațiului“.

Pilotul-inginer aeronautic John Young are doctoratul în drept al lui Western State University College și cel în științe aplicative al Universității tehnologice din Florida, titluri primite respectiv în anii 1969 și 1970. El este membru de onoare al mai multor societăți și asociații astronautice, printre care Societatea astronautică americană, Societatea piloților de încercări experimentale, Institutul american de aeronautică și astronautică.

La vîrsta de aproape 42 de ani, acest bărbat înalt de 1,73 m, cu părul castaniu și ochii verzi, pătrunzători, are — după James A. Lovell — cel mai mare număr de ore petrecute în spațiu de un cosmonaut american.

Printre performanțele-i astronautice se înscrie primul zbor pilotat al unei cabine „Gemini“ : trei rotații circumterestre, la 23 martie 1965 ; echipajul format din regretatul Virgil Grissom și John Young a reușit primele modificări comandate manual asupra traiectoriei navei și o reintrare portantă, inclusiv testarea tuturor sistemelor acelui tip de navă cosmică.

Trebuie să mai menționăm că la 18 iulie 1966 Young a ocupat locul de pilot-comandant al misiunii „Gemini“-10, avîndu-l drept copilot pe Michael Collins, „marele uitat“ al celebrului trio spațial care, exact peste trei ani, avea să formeze echipajul misiunii „Apollo“-11.

Între 18 și 26 mai 1969, în calitate de pilot al modulului de comandă pe „Apollo“-10, Young a participat la zborul ce a permis testele de omologare ale modulului selenar . Survolînd Luna la numai 14 km, misiunea a verificat toate sistemele care peste cîteva luni urmau să încununeze istoricul program „Omul pe Lună“. În echipaj cu Thomas P. Stafford, comandant, și Eugene A. Cernan, pilotul modulului lunar, Young a contribuit la eliberarea „certificatului de navigabilitate“ pentru ambele module ale trenului cosmic „Apollo“. John Young a fost comandant de rezervă pentru „Apollo“-13.

Pentru ampla sa activitate aero și astronautică, Young a fost distins cu numeroase ordine și medalii, printre care : N.A.S.A. Distinguished Service Medal, două medalii pentru servicii excepționale ale N.A.S.A., MSC Certificate of Commendation (1970), două medalii și trei ordine pentru serviciu excepțional ale marinei militare.

THOMAS KEN MATTINGLY jr., locotenent-comandor al marinei militare americane şi pilot cosmonaut al N.A.S.A., a îndeplinit pe „Apollo"-16 funcţia de pilot al cabinei de comandă „Casper".

El s-a născut la Chicago (statul Illinois) la 17 martie 1936, părinţii săi locuind în prezent în localitatea Hialeah (Florida). Şcolile elementară şi medie le-a urmat în Florida, terminînd printre primii Liceul „Edison" din oraşul Miami. În 1958, Mattingly a absolvit facultatea de aeronautică a Universităţii Auburn, după care, atras de cariera de zburător, şi-a început-o în calitate de elev al şcolii de piloţi ai marinei, la sfîrşitul căreia (1960) a fost declarat pilot specializat în aviaţia ambarcată.

Încadrat pe diferite portavioane (printre care „Saratoga"), pînă în 1963 va zbura pe tipul AIH. Din iulie 1963, fiind mutat pe portavionul „Franklin D. Roosvelt", se va specializa pe avionul supersonic A 3B, timp de trei ani. Înainte de a fi selecţionat de N.A.S.A. (aprilie 1966), Mattingly a absolvit şi cursurile Şcolii de piloţi de cercetare aerospaţială, reuşind să cumuleze 4 200 de ore de zbor, dintre care circa 2 300 pe avioane reactoare.

După ce a făcut parte din cel de al doilea echipaj de rezervă pentru misiunile „Apollo"-8 şi 9, el a fost foarte afectat de faptul că germenii variolei l-au împiedicat să participe la misiunea „Apollo"-13; în locul său a zburat atunci John L. Swigert jr. Revanşa şi-a luat-o la 3 martie a.c., cînd a fost înştiinţat oficial că este numit pilot al modulului „Casper".

Înalt de peste 1,75 m, cu părul castaniu şi ochii albaştri, Mattingly este căsătorit cu Elizabeth Dailey din Hollywood (California). Deocamdată n-are copii. Foarte apreciat de colegi şi superiori, cel de al 30-lea astronaut american este un om vesel, mare amator de schi nautic, handbal şi tenis.

Distins cu diplome şi medalii, Mattingly este membru al unor prestigioase instituţii astronautice americane.

CHARLES MOSS DUKE jr., locotenent-colonel în aviaţia S.U.A., astronaut al N.A.S.A. şi pilot al modulului lunar pe „Apollo"-16, s-a născut la 3 octombrie 1935 în localitatea Charlotte din statul Carolina de Nord. În prezent, familia sa, mai precis părinţii, locuiesc în Lancaster, statul Carolina de Sud. Liceul l-a absolvit în ora-

șul Lancaster, iar la Academia de marină „Amiral Farragut" din orașul St. Petersburg a făcut o specializare ce-i va servi la Acamedia forțelor maritime militare, pe care o va termina în 1957 cu titlul de inginer naval. După șapte ani își va lua și doctoratul în științe aero și astronautice la Institutul de tehnologie din Massachusetts.

După absolvirea facultății, Duke s-a angajat în aviația militară. A servit la aerobaza Spence (Georgia) — unde a deprins arta pilotajului —, apoi la bazele aeriene Webb (Texas) și Moody (Georgia), devenind specialist în avioanele de interceptare de tip F-86L. În această calitate a fost trimis cu cel de al 526-lea regiment de aviație la aerobaza Ramstein (R.F. a Germaniei), unde a activat timp de trei ani. Întors în țară, și-a susținut teza de doctorat, apoi, în septembrie 1965, a absolvit cursurile Școlii de piloți de cercetare aerospațială, fiind reținut la acest înalt for de învățămînt aviatic în calitate de instructor. În aprilie 1966 a fost selecționat, împreună cu alți 18 aviatori, în calitate de astronaut al N.A.S.A. În curînd avea să fie numit pilot de rezervă pentru modulul lunar al expediției „Apollo"-13. La 3 martie a.c. i s-a comunicat că este admis ca pilot al modulului lunar „Orion" pe „Apollo"-16.

Înalt de aproximativ 1,80 m, cu părul castaniu și ochii căprui, Duke este căsătorit cu Dorothy Meade Claiborne din Atlanta (Georgia), al cărei tată profesa medicina în acest oraș. El este tatăl a doi băieți: Charles M., născut la 8 martie 1965, și Thomas C., născut la 1 mai 1967.

Duke este amator de pescuit, de golf și, mai ales, de citirea unor cărți bune. Ca și colegii săi, este membru al mai multor societăți astronautice. Are la activul său peste 3 000 de ore de zbor.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panlonios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

Citiți publicațiile noastre:

- **Știința și Tehnică**
- **COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"**
- **TEHNIUM 72**

• IULIE 1972

PREȚUL 1 LEU | 41007